

[Holstein.]

Stat, som den er det nu, men, maalt med Nutidens Maalestok, i ikke ringe Omfang endnu en ret primitiv Samfundsform, hvor store Dele af Befolkningen havde til Huse hos Husbonden, store Dele og Mængder af Virksomheder, som nu er blevet selvstændige Erhverv, udøvedes i Landbrugsbedriften. Det gjaldt Haandværk og Bryggeri og den ene og anden Art af Erhvervsvirksomhed. Alle disse Folk, som var beskæftiget i Erhverv, hvor de havde til Huse hos Bedriftslederen, Husbonden, var udelukkede fra Valgret efter Junigrundloven. Man kan tænke sig, hvordan Virkningen vilde blive i vore Dage, skønt langt flere procentvis har egen Husholdning, men alligevel et meget stort Antal Vælgere ikke har egen Husholdning, hvilken mægtig Del af Vælgerbefolkningen der vil blive udelukket, hvis dette Grundsynspunkt var blevet fastholdt i 1915-Forfatningen.

Man har i 1915-Forfatningen sat 25 Aar som Valgretsgrænse, og det er i Virkeligheden det eneste valgretsmæssige politiske Kautel, at den, der skal vælge til Folketinget, har fyldt 25 Aar. Nu vil jeg gerne spørge den højtærede Statsminister, om han ikke mener, at vi har almindelig Valgret til Folketinget efter den gældende Forfatning og den gældende Valglov. Hvis vi nemlig har almindelig Valgret til Folketinget efter den gældende Forfatning, har vi ogsaa almindelig Valgret til Landstinget efter den gældende Forfatning, for vi sætter ikke Grænsen for Valgret til Folketinget ved 21 Aar, og det har den højtærede Statsminister heller ikke foreslaaet i dette Lovforslag, men ved 25 Aar, og ved Valg til Landstinget er Aldersgrænsen 35 Aar. Ti Aars Forskel er der mellem Aldersgrænsen for Valgret til Landstinget og til Folketinget; men er det almindelig Valgret at kræve 25 Aar frem for 21 Aar som Betingelse for Valgret til Folketinget, er det ogsaa almindelig Valgret at sætte 35 Aar som Betingelse for Valgret til Landstinget.

Man kan naturligvis, som man gør i mange Forfatninger, sige, at den politiske Fuldmyndighed skal indtræde med den almindelige erhvervsøkonomiske Fuldmyndighed, ved 21 Aars Alderen, men det er jo ogsaa en i og for sig vilkaarligt valgt Grænse. Hvorfor ikke sætte den ved Opnaelsen af den personlige Myndighed, ved 18 Aar, hvorfor ikke, hvis man vil være rigtig demokratisk, sige, at der ikke kræves andet til Valgret, end at man har gennemgaaet den obligatoriske Folkeskoleundervisning? Det er et politisk Opportunitets-

spørgsmaal, hvor man vil sætte Grænsen for Adgangen til Deltagelse i det politiske Liv, men dette Spørgsmaal har i og for sig ikke noget med det principielle om den almindelige Valgret at gøre, for det ene er almindelig Valgret lige saa vel som det andet.

Det har i de smaa hundrede Aar, vi har haft Tokammer-Forfatningen, været den almindelige hævdvundne og anerkendte Grundbetragtning, at det andet Tings forfatningsmæssige Funktion skulde være en prøvende og overvejende Virksomhed ved Behandlingen af de Lovforslag, der kom til det fra Folketinget; men det har i alle Forfatninger, vi har haft siden den Tid, været anerkendt, at det andet Ting havde absolut Veto. Det er imidlertid antydet som Forudsætning, direkte eller indirekte, at vi kun havde en Tokammer-Forfatning med suspensivt Veto for Landstinget. Hvad vilde det ogsaa sige, at Tinget skulde være prøvende og overvejende, hvis det, selv om det efter sin Prøvelse og Overvejelse mente, at det, der kom til det fra det andet Ting, ikke var forsvarligt, men fandt det forkasteligt, alligevel ikke skulde have Myndighed til at forkaste det, til at forkaste Forslag, som det ansaa for uprøvede og uovervejede i den Skikkelse, hvori de kom til det fra Folketinget?

Det er netop en Konsekvens af Kravet om en tilbunds-gaaende Prøvelse og Overvejelse af Folketingets Forslag, at Landstinget ogsaa har det absolutte Veto over for disse Forslag. Ellers burde Landstinget aldrig have anden Beføjelse end at lade de Forslag, der kom op til det fra Folketinget, eventuelt gaa i Fællesudvalg, og hvis det i Fællesudvalget ikke var muligt at tilvejebringe Enighed mellem Folketingets Flertal og Oppositionsflertallet i Landstinget, havde man at bøje sig for Folketingsflertallet. Landstinget kunde i saa Fald logisk aldrig gøre andet end lade Forslag ende i Fællesudvalg og, naar der ikke blev Enighed der, acceptere Folketingsflertallets Ønske. Men det er jo aldeles ikke Forudsætningen for 1915-Forfatningens Landsting ved Vedtagelsen i 1915.

Naar vi dernæst vender os til det Spørgsmaal, hvorledes 1915-Forfatningen har virket i de 20 Aar, den har bestaaet, ja, saa vil jeg gerne have Lov at spørge den højtærede Statsminister, hvad det er, han anker over, hvad det er, han er saa fortørnet over, at han vil have Landstinget helt afskaffet. Hvorledes fungerede denne Forfatning i de første Aar efter dens Tilblivelse? Var der da Gnidninger mellem Folketing og Lands-